

แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร

Approaches for Development of Academic Administration of Ban Klong Sai School

อารยา ยวงย้อย¹ และ ดวงกมล ไตรวิชิตคุณ^{2*}

Araya Yuangyoi¹ and Duangkamol Traiwichitkhun^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร และเพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนบ้านคลองไทร ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองไทร หัวหน้างานบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน รวม 30 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการจากผู้บริหาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และแบบประเมินความเหมาะสมของร่างแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการมีปัญหาทั้งหมด 8 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ ด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาแต่ละด้านเกิดจากการที่โรงเรียนไม่มีการวางแผนการดำเนินงาน ไม่มีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนไม่มีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสม ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.93$, $SD=0.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทั้ง ข้อ 1 ความเหมาะสมโดยภาพรวม ($M=5.00$, $SD=0.00$) และข้อ 2 ความเป็นไปได้โดยภาพรวม ($M=4.86$, $SD=0.19$) อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ข้อ 1 ความเหมาะสม พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากันอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$) ข้อ 2 ความเป็นไปได้ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตสูงที่สุดมี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($M=5.00$, $SD=0.00$) รองลงมาคือด้านการนิเทศการศึกษา ($M=4.70$, $SD=0.48$) และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากัน ($M=4.60$, $SD=0.52$) ตามลำดับ

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, งานวิชาการ, แนวทางการบริหารงานวิชาการ

¹นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Graduate Student of Education Administration Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: araya.yua@gmail.com

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Lecturer of Education Administration Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: duangkamol.t@chula.ac.th

* Corresponding author

Abstract

This narrative research aimed to investigate the problems in academic management in Ban Klongsai School in order to find effective solutions. The sample group consisted of the School Director, the Head of the Academic Department, leaders in Learning Areas Groups, and teachers. Besides the 30 members from Ban Klongsai, there were also 10 certified experts consisting of the Director of Mae Lay School and leaders from each area of the Academic Learning Group at Ban Klongsai. Purposive sampling was used as a tool in selecting samples. The research collected data through interviews and questionnaires for analysis in order to evaluate the findings using the *SD* method.

This research finds that: 1) there are problems in 8 areas in the academic management at the school. The field of Learning Process Development is the most problematic area since it yields the highest frequency in the evaluation. The other problematic areas are Learning Source Development, Media and Technology Support, Curriculum Development, Academic Evaluation and Equivalency Program, Research and Quality Assurance Program, and Educational Supervision. A closer look at the results shows that all the problems arise from a lack of operational planning, follow through and follow up, evaluations, and most importantly, a lack of improvement and efficiency. These factors will allow the operation to run smoothly and the development to occur continuously. 2) The guidelines are then presented to the 10 selected certified experts for evaluation and suggestions. The results are as follows: appropriateness and likelihood ranks as the highest ($M=4.9$, $SD=0.10$). The breakdown results show an overall likelihood at 5.00, SD at 0.00 and an overall appropriateness at 4.86, SD at 0.19. Breaking down by area shows appropriateness at 5.00, SD at 0.00. As for the likelihood, 5 areas out of 8 show that these areas rank the highest: Learning Process Development, Learning Source Development, Curriculum Development, Evaluation and Equivalency, and Research and Quality Assurance at 5, SD 0.00. The second highest is Educational Supervision at 4.70, SD 0.48. As for Media and Technology Support and Developmental Research, the scores are 4.60, SD 0.52.

Keywords: the academic administration, academic affairs, academic administration guidelines

บทนำ

ในปัจจุบัน หลังจากผ่านการปฏิรูปการศึกษามาแล้ว พบว่า ประเทศไทยยังไม่สามารถจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพได้ ที่ผ่านมการศึกษาไทยมีการลงทุนสูงทั้งงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา แต่คุณภาพของผู้เรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผู้เรียนขาดทักษะการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนผลกลับไปยังความด้อยคุณภาพ และประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งหากดูงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการ 10 ปีที่ผ่านมา งบประมาณการศึกษาเพิ่มขึ้น 84% หรือ 219,850 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 23,155 ล้านบาท หรือ 7.04% ต่อปี (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558) แต่เมื่อเทียบคุณภาพของเรียนไทยระดับมัธยมศึกษา กับนานาชาติ จากผลการประเมินโครงการ Programmed for International Student Assessment : PISA ปี 2012 พบว่า นักเรียนไทยได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทุกด้าน ทำให้ผลการจัดอันดับทั้งหมด 65 ประเทศ สมาชิก ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 50 มีคะแนนด้านคณิตศาสตร์ 427 คะแนน จากค่าเฉลี่ย 494 คะแนน มีคะแนนด้านการอ่าน 441 คะแนน จากค่าเฉลี่ย 496 คะแนน มีคะแนนด้านวิทยาศาสตร์ 444 คะแนน จากค่าเฉลี่ย 501 คะแนน (โครงการ PISA ประเทศไทย, 2556)

นอกจากนั้น ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-Net) ปี 2558 การสอบเพื่อวัดประเมินความรู้รวบยอดของผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า วิชาภาษาไทย ได้คะแนนเฉลี่ย 48.39 วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้คะแนนเฉลี่ย 47.64 วิชาภาษาอังกฤษได้คะแนนเฉลี่ย 36.61 วิชาคณิตศาสตร์ได้คะแนนเฉลี่ย 41.76 วิชาวิทยาศาสตร์ได้คะแนนเฉลี่ย 41.55 ซึ่งคะแนนของทุกรายวิชาไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 เช่นเดียวกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-Net) ปี 2558 ของผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2559) ซึ่งผลดังกล่าวเป็นเครื่องยืนยันแล้วว่า ที่ผ่านมามาประเทศไทยไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาและยังขาดการบริหารจัดการการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการการศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพนั้น ทำให้ผู้เรียนไม่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานด้านวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกันตั้งแต่เรื่องของการจัดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน ตลอดจนงานอื่น ๆ ทางวิชาการ ทำให้การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (กมล ภูประเสริฐ, 2544) งานวิชาการ จึงเป็นงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษาที่จะต้องบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัย บุญประเสริฐ (2545) ที่สรุปว่างานบริหารวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่องานบริหารวิชาการประสบผลสำเร็จ งานสำคัญของโรงเรียนคืองานวิชาการ ถ้าหากโรงเรียนดำเนินงานวิชาการผิดพลาดก็น่าจะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนนั้นประสบความล้มเหลวในทางตรงกันข้ามโรงเรียนใดที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนนั้นก็สมควรได้รับการยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินการกิจของโรงเรียนได้ผล

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารควรให้ความสนใจการบริหารงานวิชาการให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจะสะท้อนไปยังคุณภาพของผู้เรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ทั้งนี้ต้นสังกัดต้องจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอ เอาใจใส่ กำกับ ติดตาม และให้การสนับสนุนสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549) แต่ในสภาพปฏิบัติจริงนั้นพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการไม่มากนัก อาจเป็นเพราะขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน ซึ่งทำให้ผู้บริหารไม่สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริงได้ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารการศึกษาจึงจำเป็นต้องเรียนรู้หลักการ และแนวทางในการบริหารงานวิชาการ เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (สมาน อัสวภูมิ, 2551) ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารงานวิชาการเท่านั้น ยังไม่พบบางงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการ ว่าควรมีแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการอย่างไร ให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สามารถนำพาโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าประสงค์ของโรงเรียนที่ตั้งไว้ได้

โรงเรียนบ้านคลองไทร เป็นโรงเรียนขยายโอกาสเพียงโรงเรียนเดียวในกลุ่มโรงเรียนแม่เลย์ ที่ไม่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา รอบที่สาม ปี 2554-2558 เนื่องจากผลการประเมินตัวบ่งชี้ที่ 5 เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง

(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2558) เป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาถึงปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร เพื่อนำไปสู่การนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้กับผู้บริหารโรงเรียนบ้านคลองไทร หรือผู้บริหารสถานศึกษาอื่นที่สนใจนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมตามบริบทสถานศึกษาของตนเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนบ้านคลองไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 2) หัวหน้างานบริหารวิชาการ 3) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 8 ท่าน และครูผู้สอน จำนวน 20 ท่าน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 30 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่าน ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มแม่ข่ายที่ผ่านการรับรองการประเมินภายนอกสถานศึกษา รอบสาม จำนวน 2 ท่าน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านคลองไทรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 8 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัย 3 ฉบับ คือ

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 8 คน และครูผู้สอน จำนวน 20 คน ลักษณะของแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร มีทั้งหมด 12 ด้าน จำนวน 86 ข้อ ครอบคลุมประเด็นของการบริหารงานวิชาการตามคู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร จำนวน 2 ท่าน ประกอบด้วย นายสายชน ลิลา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองไทร และ นายธีรวัฒน์ บงแก้ว หัวหน้างานบริหารวิชาการ โรงเรียนบ้านคลองไทร ลักษณะของแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เพื่อแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร มีทั้งหมด 8 ด้าน จำนวน 29 ข้อ ครอบคลุมประเด็นปัญหาของการบริหารงานวิชาการ จากการวิเคราะห์ผลการ

สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 8 คน และครูผู้สอน จำนวน 20 คน

3. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ผ่านการรับรองการประเมินภายนอกสถานศึกษารอบสาม ของโรงเรียนในกลุ่มแม่แล้ง 2 ท่าน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านคลองไทร 8 กลุ่มสาระ จำนวน 8 ท่าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากภาคิวิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปยังโรงเรียนบ้านคลองไทร เพื่อขอความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลและหน่วยงานต้นสังกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data)

2. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ในการเข้าสัมภาษณ์ตามความสะดวกของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อเข้าไปสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร

3. ผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ พร้อมของที่ระลึกไปดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันและเวลาที่ได้นัดหมาย

4. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ถึง 2 มิถุนายน พ.ศ. 2560 เป็นเวลา 12 วัน โดยแบ่งเป็นช่วงแรกเก็บข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร ใช้เวลา 8 วัน และช่วงที่ 2 เก็บข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร ใช้เวลา 4 วัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานบริหารวิชาการ และจากการสนทนากลุ่ม (focus group) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอน ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยการจับประเด็นเพื่อหาความถี่ของข้อมูลและจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ แล้วนำเสนอข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหานี้ ในแต่ละรายการข้อมูลตามความถี่ของประเด็นที่กำหนดไว้

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานบริหารวิชาการ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสรุปข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร ทั้ง 8 ด้าน โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนการ

ประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ของ Likert วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ด้วยโปรแกรม SPSS for windows version.22 แล้วนำมาแปลความหมาย จัดเรียงลำดับ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยใช้เกณฑ์ให้คะแนนการตัดสินผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยเลขคณิตตามเกณฑ์จุดกลาง (midpoint) ของช่วงระดับคะแนน (class interval)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยโดยมีสาระสำคัญ คือ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทรด้านที่พบปัญหา 8 ด้าน โดยด้านที่มีความถี่สูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาแต่ละด้านเกิดจากการที่โรงเรียนไม่มีการวางแผนการดำเนินงาน ไม่ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนไม่มีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการทั้ง 8 ด้าน โดยยึดหลักวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การวางแผน (plan) 2) การปฏิบัติตามแผนงาน (do) 3) การตรวจสอบ (check) และ 4) การปรับปรุง (act) เพื่อให้การดำเนินงานบริหารวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทรเป็นไปอย่างมีระบบและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากนั้นผู้วิจัยได้นำแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.93$, $SD=0.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทั้ง ข้อ 1 ความเหมาะสมโดยภาพรวม ($M=5.00$, $SD=0.00$) และ ข้อ 2 ความเป็นไปได้โดยภาพรวม ($M=4.86$, $SD=0.19$) อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ข้อ 1 ความเหมาะสม พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากันอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$) ข้อ 2 ความเป็นไปได้ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตสูงที่สุดมี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านที่ 2 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านที่ 5 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และด้านที่ 7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($M=5.00$, $SD=0.00$) รองลงมาคือ ด้านที่ 8 ด้านการนิเทศการศึกษา ($M= 4.70$, $SD=0.48$) และด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาและด้านที่ 6 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากัน ($M=4.60$, $SD=0.52$) ตามลำดับ โดยแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทรมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

P : วิเคราะห์ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยึดตัวชี้วัดเป็นหลักในออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสามารถบรรลุตัวชี้วัดนั้น ๆ โดยการเสริมเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทของโรงเรียน เช่น การเกษตร ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือทักษะอาชีพ

D : 1) จัดการอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีการนิเทศช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร

2) นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยการประสานความร่วมมือกับ เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

C : ตรวจสอบการพัฒนาจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนระหว่างภาคการศึกษา และปลายภาค การศึกษา ร่วมกับผลงานผู้เรียน โดยคัดกรองผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษมาวางแผนในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน

A : 1) วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์เป็นรายตัวชี้วัด เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนที่เหลื่อมอยู่ของแต่ละภาคการศึกษาผ่านการประชุมครูอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงนำเอาผลสัมฤทธิ์จากการประเมินปลายภาค มาพัฒนา เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในปีการศึกษาต่อไป

2) พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อนำมาจัด กระบวนการเรียนรู้ในปีการศึกษาต่อไป

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

P : 1) วางนโยบาย และกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

2) จัดการประชุมครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงเป้าหมาย และ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาและสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

3) แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการสำรวจแหล่งเรียนรู้เจาะจงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนตามความเหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละรายวิชา จากนั้นให้แต่ละกลุ่มสาระเขียนแผนปฏิบัติการส่งให้ฝ่ายบริหารพิจารณา

D : 1) แต่งตั้งกรรมการ เพื่อกำกับ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาและการสำรวจแหล่ง เรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

2) จัดทำเอกสาร เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแหล่งเรียนรู้จากการดำเนินการพัฒนาและสำรวจแหล่ง เรียนรู้ เพื่อให้ครูและบุคลากรนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

3) เชิญวิทยากรในชุมชนที่มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น มาให้ความรู้กับนักเรียนภายใน โรงเรียน

C : ควรมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อย่างต่อเนื่อง

A : วิเคราะห์ผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกประจำปี เพื่อนำผลไป พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในปีการศึกษาถัดไป

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

P : วิเคราะห์ตัวชี้วัดเพื่อวางแผนพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยพิจารณาร่วมกับหลักสูตรสถานศึกษาและแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ สํารวจสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีอยู่ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ต้นสังกัดจะส่งมาให้ และสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ต้องผลิตเพิ่มในปีการศึกษาปัจจุบัน

D : 1) เน้นให้ครูผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาดอยู่เท่านั้น

2) ส่งเสริมให้มีการประกวดสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ครูพัฒนาขึ้นในการจัดการเรียนการสอน

3) สร้างระบบยืม/คืนสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีสถานที่เก็บสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้ครูได้ใช้ร่วมกัน

C : 1) กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2) ให้รางวัลแก่ครูที่นำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

A : 1) จัดอบรมให้แก่ครูและบุคลากรในด้านการผลิตสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน

2) วิเคราะห์ผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาจากผลการประเมินการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาในปีการศึกษาถัดไป

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

P : แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประชุมวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาโดยเปิดโอกาสให้ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร โดยร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง สภาพปัญหา จุดเน้น ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคม

D : จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุมตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยึดตัวชี้วัดเป็นหลักในออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสามารถบรรลุตัวชี้วัดนั้น ๆ โดยการเสริมเนื้อหาที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เช่น การเกษตร ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือทักษะอาชีพ

C : ตรวจสอบผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจากพัฒนาการของผู้เรียนโดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน

A : วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นรายตัวชี้วัด เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป

ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

P : จัดประชุมครูเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในวางแผนการวัดผลและประเมินผลนักเรียนให้ตรงตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาร่วมกับหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้

D : ประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยทำการประเมินก่อนเรียน ประเมินระหว่างเรียน และประเมินหลังเรียน เพื่อติดตามพัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ครูสามารถจัดกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการหรือจุดเน้นเป็นพิเศษที่แตกต่างกันไป และในการสอบควรใช้ข้อสอบที่มีทั้งอัตนัยและปรนัย

C : ตรวจสอบการประเมินของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอก ตรวจสอบการประเมินภายใน ทำได้โดยการเปรียบเทียบผลการประเมินนักเรียนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ใช้คะแนนสอบเปรียบเทียบกับผลงานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อดูความตรงของการประเมินผลผู้เรียน ส่วนการตรวจสอบการประเมินภายนอก ทำได้โดยการเปรียบเทียบผลการสอนของโรงเรียนร่วมกับผลการทดสอบระดับชาติ เพื่อวิเคราะห์และหาแนวทางในการพัฒนาการวัดผล ประเมินผลผู้เรียนในสถานศึกษาต่อไป

A : 1) จัดอบรมเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการเลือกเครื่องมือและวิธีการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการเลือกเครื่องมือและวิธีการวัดผล ประเมินผลในปีการศึกษาถัดไป

2) วิเคราะห์ผลการประเมินผู้เรียนเป็นรายภาคการศึกษา/ปีการศึกษา และนำเอาผลที่ได้ย้อนกลับไปประกอบการวางแผนการวัดผล ประเมินผล ผู้เรียนในปีการศึกษาถัดไป

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

P : วางแผนในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เช่น ผลการทดสอบระดับชาติ หรือ ผลการประเมินภายนอกมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

D : กำหนดให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ปีการศึกษาละ 1 เรื่อง โดยเน้นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาจริงในชั้นเรียนที่สะท้อนกับตัวชี้วัดที่วางแผนไว้

C : 1) ควรมีการกำกับ ติดตามและประเมินงานวิจัยของครูทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมถึงผลที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพทางการศึกษา

2) ให้รางวัลแก่ครูที่นำผลการวิจัยไปใช้ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ประสบผลสำเร็จ

A : วิเคราะห์ผลการวิจัยรายปี เพื่อเทียบเคียงกับประเด็นในการแก้ปัญหาและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปพัฒนาการวิจัยในปีการศึกษาถัดไป

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

P : ควรมีการวางแผนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นรอบเดียวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

D : ดำเนินงานทุกระบบในโรงเรียนให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ โดยมอบหมายให้มีครูผู้รับผิดชอบในแต่ละตัวชี้วัด สร้างระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลและรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีข้อมูลในการดำเนินงานที่รองรับการประเมินได้ตลอดเวลา

C : ควรมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในเมื่อเทียบกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นรายตัวชี้วัด

A : วิเคราะห์ช่องว่าง (gap analysis) และสรุปผลการปรับปรุงแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำหรับปีการศึกษาถัดไป

ด้านการนิเทศการศึกษา

P : ควรมีการจัดประชุมนิเทศเพื่อกำหนดกรอบและทักษะของครูที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกำหนดคณะกรรมการการนิเทศและบทบาท รวมถึงตารางการนิเทศ ควรตั้งเป้าหมายว่าครู 1 คน ต้องได้รับการนิเทศอย่างน้อยภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง

D : ทำการนิเทศการสอนตามที่ได้ออกแบบไว้ นิเทศแบบกัลยาณมิตร ไม่เน้นการจับผิด โดยให้มีการนิเทศระหว่างครูกันเองก่อน จากนั้นจึงให้มีการนิเทศจากหัวหน้ากลุ่มสาระฯ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก โดยใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลาย พร้อมกับสะท้อนกลับผลการนิเทศอย่างเป็นรูปธรรม

C : ควรมีการรายงานผลการนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ผู้บริหารควรลงไปนิเทศเพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อเป็นการตรวจสอบผลการนิเทศของคณะกรรมการการนิเทศการศึกษาด้วย

A : นำผลการนิเทศมาวิเคราะห์และประเมินครูเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาบุคลากร รวมทั้งปรับปรุงแผนการนิเทศในปีการศึกษาถัดไป

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้

จากการที่ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ว่า ควรมีการวิเคราะห์ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จัดการอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีการนิเทศช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร มีการตรวจสอบการพัฒนาจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนระหว่างภาคการศึกษา และปลายภาคการศึกษา ร่วมกับผลงานผู้เรียน โดยคัดกรองผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษมาวางแผนในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน และวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์เป็นรายตัวชี้วัด เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนที่เหลื่อมอยู่ของแต่ละภาคการศึกษาผ่านการประชุมครูอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงนำเอาผลสัมฤทธิ์จากการประเมินปลายภาค มาพัฒนาเป็นแนวทางในการจัด

กระบวนการเรียนรู้ในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าแนวทางดังกล่าวมีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับสุวิทย์ มูลคำ (2549) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือการจัดกิจกรรมโดยวิธีต่าง ๆ อย่างหลากหลายที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เกิดการพัฒนาตน และส่งเสริมคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ของประเทศชาติต่อไป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนจึงต้องใช้เทคนิควิธีการ รูปแบบการสอน การจัดบรรยากาศและกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายวิธี

2. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

จากการที่ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ว่า ผู้บริหารควรวางนโยบาย และกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จัดการประชุมครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ แต่งตั้งกรรมการ เพื่อกำกับติดตาม และประเมินผลการพัฒนาและการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลแหล่งเรียนรู้จากการดำเนินการพัฒนาและสำรวจแหล่งเรียนรู้ เชิญวิทยากรในชุมชนที่มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียนภายในโรงเรียน มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และวิเคราะห์ผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกประจำปี เพื่อนำผลไปพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในปีการศึกษาถัดไป ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าแนวทางดังกล่าวมีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ที่กล่าวว่าบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรมีขั้นตอนในการปฏิบัติคือ 1) สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง 2) จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ 3) จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ 4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนโดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ว่า ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ตัวชี้วัดเพื่อวางแผนพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา สำรวจสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีอยู่ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ต้นสังกัดจะส่งมาให้ และสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ต้องผลิตเพิ่มในปีการศึกษาปัจจุบัน เน้นให้ครูผลิตเพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาดอยู่เท่านั้น ส่งเสริมให้มีการประกวดสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา สร้างระบบยืม/คืนสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีสถานที่เก็บสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้ครูได้ใช้ร่วมกัน มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ให้รางวัลแก่ครูที่นำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จัดอบรมให้แก่ครูและบุคลากรในด้านการผลิตสื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์ผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาจากผลการประเมินการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาในปีการศึกษาถัดไป ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าแนวทางดังกล่าวมีความเหมาะสมและ

เป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ที่กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาว่า ผู้บริหารต้องส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ของอาจารย์บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่มีความหลากหลายเหมาะสม และเพียงพอให้ครูอาจารย์ได้เลือกพัฒนาและใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล อีกทั้งควรจัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาให้เพียงพอ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาว่า ผู้บริหารควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประชุมวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร มีการตรวจสอบผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจากพัฒนาการของผู้เรียนโดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการประเมินผล การเรียนของผู้เรียน และวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นรายตัวชี้วัด เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าแนวทางดังกล่าวมีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) เรื่อง การศึกษาสภาพการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรในด้านการจัดทำและการใช้หลักสูตรโดยยึดแนวทางของกรมวิชาการค่อนข้างเคร่งครัด ผู้บริหารโรงเรียนและครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการหลักสูตรโดยจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้แล้วเสร็จทั้งในส่วนการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การปรับโครงสร้างหลักสูตร การจัดทำสาระของหลักสูตร ตลอดจนการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น

5. ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

จากการที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ว่า ผู้บริหารควรจัดประชุมครูเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในวางแผนการวัดผลและประเมินผลนักเรียนให้ตรงตามตัวชี้วัด โดยทำการประเมินก่อนเรียน ประเมินระหว่างเรียน และประเมินหลังเรียน มีการตรวจสอบการประเมินของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอก จัดอบรมเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการเลือกเครื่องมือและวิธีการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลาย และวิเคราะห์ผลการประเมินผู้เรียนเป็นรายภาคการศึกษา/ปีการศึกษา และนำเอาผลที่ได้ย้อนกลับไปประกอบการวางแผนการวัดผลประเมินผล ผู้เรียนในปีการศึกษาถัดไป ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าแนวทางดังกล่าวมีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมาตรา 26 หมวด 4 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) ที่กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การรวมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบของการศึกษา

6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ว่า ควรวางแผนในการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการกำกับ ติดตามและประเมินงานวิจัย ของครูทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมถึงผลที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพ การศึกษา ให้รางวัลแก่ครูที่นำผลการวิจัยไปใช้ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ ประสพผลสำเร็จ และวิเคราะห์ผลการวิจัยรายปี เพื่อเทียบเคียงกับประเด็นในการแก้ปัญหาและตัวชี้วัดที่ เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปพัฒนาการวิจัยในปีการศึกษาถัดไป ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าแนวทางดังกล่าวมี ความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ โสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553) ที่กล่าวว่า การ วิจัยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน การนำเอาการวิจัยเข้าไปช่วยจะทำให้การจัดการเรียน การสอนของครูสามารถนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรได้

7. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาว่า ผู้บริหารและครูควรมีการวางแผนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นกรอบ เดียวกันกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) และดำเนินงานทุกระบบในโรงเรียนให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ โดยมีเป้าหมายให้มี ครูผู้รับผิดชอบในแต่ละตัวชี้วัด สร้างระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลและรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มี ข้อมูลในการดำเนินงานที่รองรับการประเมินได้ตลอดเวลา มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพ ภายในเมื่อเทียบกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นรายตัวชี้วัด จากนั้นควรมีการวิเคราะห์ช่องว่าง (gap analysis) และสรุปผลการปรับปรุงแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำหรับปี การศึกษาถัดไป ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าแนวทางดังกล่าวมีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับ มากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553) ว่า การประกันคุณภาพ การศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกฝ่าย เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ

8. ด้านการนิเทศการศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการนิเทศการศึกษา ว่า ผู้บริหารควรมีการจัด ประชุมเพื่อกำหนดกรอบและทักษะของครูที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศและกำหนดบทบาทให้ชัดเจน โดยใช้เครื่องมือในการนิเทศที่มีความหลากหลาย พร้อมกับสะท้อน กลับผลการนิเทศอย่างเป็นรูปธรรม และนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์และประเมินครูเป็นรายบุคคล เพื่อนำ ข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาบุคลากร รวมทั้งปรับปรุงแผนการนิเทศในปีการศึกษาถัดไป ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความ คิดเห็นว่าแนวทางดังกล่าวมีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับสังัด อุทรานันท์ (2530) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องถือว่า การนิเทศเป็นงานในความรับผิดชอบของผู้บริหารโดยตรง และ บุคลากรในโรงเรียน ต้องมีการยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน เพราะในสภาพความเป็นจริงแล้วไม่มีใครที่ จะเชี่ยวชาญทุก ๆ ด้าน ดังนั้น จึงน่าจะได้แลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความเชี่ยวชาญให้แก่เพื่อร่วมงาน เพื่อให้ทุก คนมีความรู้ความสามารถสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ขั้ต้นผู้บริหารควรดำเนินการส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญก่อนเป็นอันดับแรก โดยการจัดการอบรมเพื่อพัฒนาครูให้มีทักษะในการวิเคราะห์หลักสูตร และเนื้อหาสาระในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทรด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูขาดทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายมีความถี่สูงสุด สมควรได้รับการพัฒนาเป็นด้านแรก

2. ผู้บริหารควรส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน โดยดำเนินการออกนโยบายและกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนในการสำรวจและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ ผู้กำกับติดตามผลการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน และมีการดำเนินการที่ต่อเนื่อง เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทรด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การที่โรงเรียนมีการเรียนรู้ที่ไม่เอื้อต่อความต้องการและไม่เพียงพอต่อความต้องการของครูและนักเรียน มีความถี่สูงสุด

3. ผู้บริหารควรดำเนินแต่งตั้งคณะกรรมการที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเร่งด่วน เพื่อดำเนินการสำรวจ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความคุ้มค่าและความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทรด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การที่โรงเรียนไม่มีการจัดตั้งกลุ่มงานที่รับผิดชอบงานด้านสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความถี่สูงสุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษา เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร โดยเน้นการประสานความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร สืบเนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการส่วนใหญ่เป็นแนวทางในมุมมองบทบาทของผู้บริหาร แต่ในความเป็นจริงแล้วการพัฒนาการบริหารวิชาการ จะต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน จึงจะทำให้การบริหารวิชาการประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษา

2. การวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษา เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารงานวิชาการที่มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน สืบเนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทร ที่ผู้บริหารและครูคิดว่าเป็นปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านคลองไทรที่สมควรได้รับการพัฒนามากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กมล ภู่งาม. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. ก.พล.
- โครงการ PISA ประเทศไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2556). *ผลการประเมิน PISA 2012 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์*. อรุณการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *การบริหารงานวิชาการ*. พิมพ์ดี.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน. (2559). *ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558*. http://www.newonet.result.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETP6_2558.pdf
- สังต์ อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษา ทรัพยากร ทฤษฎี แนวปฏิบัติ*. โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมาน อัสวภูมิ. (2551). *การบริหารการศึกษาสมัยใหม่: แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553*. พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา*. จุฑาทอง.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2558). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านคลองไทร*. จุฑาทอง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *โครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน (พ.ศ. 2557 - 2560) “สะท้อนปัญหาและทางออกต่อโจทย์การปฏิรูปการศึกษาไทย”*. 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2549). *กลยุทธ์การสอนคิดสังเคราะห์*. ภาพพิมพ์.
- โสภณ วงษ์นาคเพ็ชร. (2553). *การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). *การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา*. ศุภสกลาตพิมพ์.